Փունջը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի։
Տարեկան բաժանորդագինն է երկու եւ կէս արծաթ Մեճիտ կանխիկ վճարելի, թէ մայրաքաղաքիս եւ իւր արուարձանաց եւ թէ գաւառաց համար։
Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի։
Տեղական եւ գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ։
Հատը 40 փարայ է, եւ կգտնուի մանաւանդ պապէս Պահճէ–Գափու ջրավաճառ եւ գրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ աղայից խանութները։

ՓՈՒՆՋ

Ծանուցման տողը 3 դրուշ է մէկ անգամի համար։ Աւելի ածան կըլլայ աւելի անգամներու համար։
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ եւ է գիր ուղղելի առ. Տեօրէն–Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան ի Պօլիս Պալըգ–բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ թիւ 16։

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenien Pountch
—16 Nafié-Han . Balouk-Pazar 16—
Constantinople

Թիւ 1999 ՇԱԲԱԹ 1886 ՅՈՒՆԻՍ 21

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խաղամոլութեան վրայ գրեցինք քանի մը շաբաթ յառաջ, համառօտիւ նշանակելով նիւթական ու բարոյական բազմադիմի աղէտները, կարծելով թէ այդչափն հերիք է՝ մեր պարտաւորութիւնը կատարած լինելու համար։ Բայց կը դիտեմք թէ այս կործանիչ մոլութիւնը վերջին ժամանակներս այնչափ ընդհանրացած է մեր ազգայնոց մէջ, որ բնաւ հերիք չէ մէկ քանի անգամ և համառօտիւ գրելն. այլ միշտ գրել, միշտ մեծագոչ ձայներ բարձրացընել, և անցեալ ու ներկայ աղէտներն ու չարիքը միշտ ազդուապէս նկարագրել անհրաժեշտ հարկ է, կարելի եղածին չափ զգուշացընելու համար։ Ցաւելով կը դիտեմք թէ ամէն դասակարգէ ազգայնոց բազումք իւրենց տանց և հասարակաց զբօսարանաց մէջ ամբողջ օրեր խաղով անցունել բաւական չհամարելով շոգենաւներէ ներս մտածնուն պէս կանցնին խաղի սեղանին գլուխը, և շոգենաւը նաւահանգիստ հասած ատեն հազիւ կելնեն դուրս, պահ մը ետքը դարձեալ այս կամ այն տան մէջ շարունակելու պայմանաւ։ Դժուարութիւն չկայ օրինակօք հաստատելու համար թէ քանի՛ հարուստ տուներ, ընտանիքներ, գերդաստաններ կործանած թըշուառացած են խաղամոլութեամբ. մեր աչաց առջև կը տեսնեմք այսօր այնպիսի անձինք, որ փողոցները ցնցոտիներով գրեթէ ի մայր կը շրջին աւուր հացի կարօտ. այնպիսի անձինք, որ համբաւաւոր ընտանեաց անդամ են, որ ժամանակաւ բաւական հարստութեան տէր էին, դիւրակեցիկ էին։ Խաղամոլութի՛ւնն է այս անկման ու թշուառութեան պատճառն։ Ո՛չ ոք այսպիսեաց երեսը կը նայի այժմ. խոյս կուտան ծանօթք, և նզովիւք մատնանիշ կընեն նոցա բարեկամք. ցուցին մեզ քանի մ'օր յառաջ հոյակապ և մեծագին տուն մը, որ նշանաւոր ազգայնոյ մը սեպհականութիւնն էր տակաւին քիչ տարի յառաջ, և այժմ օտարազգի մը դիւրագնի տէր եղած է այդ տան։ Խաղամոլութիւնն է պատճառն։ Այդ ազգայնոյն որդիք իրենց մշտնջենաւոր գործ ու արհեստ ընելով խաղամոլութիւնը, փճացուցեր են հայրենի հարստութիւնը, վաճառեր են հայրենի կալուածներն և հուսկ ուրեմն իրենց միակ բնակարանն, և արդ թշուառ ու եղկելի վիճակի մէջ կը շրջին, և ո՛չ ոք համեստաբարոյ կը կարեկցի կը ցաւի նոցա վրայ։ Եթէ պատշաճութիւնը ներէր, յականէ յանուանէ կը հրատարակէինք այսպիսիներն, որպէս զի առաւել ազդու լինին մեր դիտողութիւններն։ Խաղամոլութեան հետևողք պարտին գիտնալ թէ այս դժոխային մոլութիւնն սպառած է և կըսպառէ անբաւ հարստութիւններ, մեծափարթամ գանձեր, և կարելի չէ ցուցնել խաղամոլ մը, որոյ վախճանը թշուառութիւն չէ եղած հուսկ ուրեմն։ Ոմանք կըսեն թէ զըւարճութեան համար կը խաղանք, զբօսանաց համար կանցնինք սեղանին գլուխը, և փոքր փոքր գումարներ միայն կը դնենք։ Բայց տարակոյս չկայ թէ ամէն մոլութիւն այսպէս կըսկսի. փոքրիկնք հետզհետէ կը մեծնան, զուարճութիւնն ու զբօսանքը մոլութեան կը փոխուին և ահա ամենայն աղէտք կուգան կը ծանրանան։ Մեր եկեղեցականաց պարտ է եկեղեցեաց բեմերէն հանապազ յորդորանաց ձայներ բարձրացընել, զգուշացընել մեր ազգայինները խաղամոլութենէ, նկարագրել աղէտքը և մինչև իսկ նզովիւք զգալի ընել իրենց հայրենի տունը կործանող, հարստութիւնը փճացընող, համեստութիւնը կորուսանող ամենաթշուառ անձերն. եկեղեցականաց պարտ է երթալ գտնել խաղամոլները, խրատել, զգուշացընել և ջանալ համոզել թէ քիչ ժամանակէն ետքը օրապահիկի կարօտ պիտի մնան և չպիտի գտնեն հագնելու համար գրգլեակ մ' անգամ, և վերջապէս պիտի մուրան և չարաչար պիտի իջնեն ի գերեզման։

(Թղթակցութիւն փունջի)

Ստոքհոլմ. 18 Յունիս 1886։ –
« Շուէտի և Նորուէկիոյ ո՛ր քա-
« ղաքաց մէջ Հայ կայ, քանի՛ն
« մշտնջենաւոր բնակութիւն հաս-
« տատած են, և քանի՛ ի նոցանէ
« առժամանակեայ են, ազգային
« ի՛նչ հաստատութիւն ունին, քա-
« նի՞ հոգի են, ի՛նչ գործով կը
« պարապին, ո՛յք են նշանաւորք,
« ուստի՛ իջած եկած են, և այլն
« և այլն »։ Այս հարցումներն ուղղեցիք առ իս ձեր Մարտ 7/19ի նամակաւ, յուսալով անշուշտ որ Հայ անուանց երկայն շար մի պիտի հաղորդեմ ձեզ։ Ճշմարտութիւնն սա է. բովանդակ Շուէտի մէջ 3 Հայք կը գտնուին այժմ. առաջինըն է Ստոքհոլմի գաղղիական պաշտօնէին Տ. Պաղէսի կինն, որ (կարծեմ) Կ. Պօլսեցի է ի Տամատեան ընտանեաց. – Երկրորդն է Պաքուցի երիտասարդ մի, Տ. Գրիգոր Գրիգորովիչ Թումայեան, աշակերտ Ստոքհոլմի Արուեստական դպրոցին. – Երրորդն... աւելորդ է որ խօսիմ երրորդին վրայ, որ բոլորովին անծանօթ ոմն է, կէս լուսանկարիչ, կէս բառագրիչ։ Յայտնի է որ այս 3 Հայք ոչ ժողով կըրնան գումարել, ոչ ակումբ կազմել, չունին ոչ ազգային դպրոց, ոչ եկեղեցի և ոչ հիւանդանոց։ Լսեցի որ երրորդ Հայն լրագիր հրատարակելու դիտաւորութիւն ունի երբ Ստոքհոլմի Հայոց թիւն եղնէ յ'12, « առաքելական թիւ » սիրելի մի Հայ եկեղեցականի։ Ի՞նչ կըսէք այս մտածութեան։

Ստոքհոլմի Հայ գաղթականութեան անդամոց գումարն 5 կըլլար այսօր, եթէ Տ. Մարգար Պէյլիկճեան անցեալ տարւոյ մայիսի մեկնած չըլլար ի Կ. Պօլիս, և եթէ Տ. Պասուալեան Թառայեանց, ուրիշ պաքուցի երիտասարդ մի, դարձած չըլլար յիւր ծննդեան տեղի տարւոյս յունուարի։ Տ. Մ. Պէյլիկճեան արևելեան վաճառուց խանութ հաստատած է ի Ստոքհոլմ, A la ville de constautinople մակակոչութեամբ. իսկ Տ. Պ. Թառայեանց աշակերտ էր Շուէտի Բրիտինէհամի քաղաքի Գործնական դպրոցին. շուէտացի գործաւոր մի ուղեկից եղաւ իրեն՝ կաշեգործարան մի բանեցնելու համար ի Շամախի։ Ի Ստոքհոլմ կը գտնուին նաև երկու Շուէտացի տիկնայք, մին Տիկին Տարտէլ, միւսն Պարոնուհի Ֆալքէնպէրկ. սոցա հօր մայրն էր դուստր մերազգի Աբրահամ Կոստանդին Մուրատճա տ' Ոհսոնի (Թօսունեան.՞), որ համբաւեալ է իւր քառահատոր [illegible] Պատմութեամբ։ Տիկնայք Տարտէլ և Ֆալքէնպէրկ իրենց Հայութեան վըկայ ունին սիրուն և վառվռուն աչեր։ Իմ բնակած փողոցէս փոքր ինչ հեռի խափանեալ գերեզմանատուն մի կայ, ուր կը հանգչին երկու հօրաքորք տիկնայցս, երկոքին ևս ծնեալ ի Կ. Պօլիս, մին վախճանեալ չորեքտասանամեայ, միւսն քանևերկուամեայ։ Այս տարաժամ մահերն պէ՞տք է վերագրել Ստոքհոլմի ցուրտ կլիմային. շատ հաւանական է։ Շուէտ երկու ձմեռ ունի, «ճերմակ ձմեռ» որ կը տևէ ի հոկտեմբերէ ցմարտ, «կանաչ ձմեռ» որ կը տևէ յապրիլէ մինչև ցկէս յունիսի։ Շուէտացիք կը տօկան ցրտութեան շնորհիւ մարմնակրթանաց՝ յորս կարի նշանաւորք են, և շնորհիւ օղւոյ. Թուի թէ վերոյիշեալ վաղամեռիկ օրիորդներն ոչ ի մարմնակրթանաց կախորժէին և ոչ յօղւոյ, նման ձեր ծառային որ նստիլ կը սիրէ և բարեհամ ջուրն աշխարհիս գերագոյն ըմպելիներէն լաւ կը համարի։ Մեծն Տէգարդ նոյնպէս ըՍտոքհոլմի ցրտէն մեռած է։

Բայց թողունք այս տխուր մեռելաբանութիւնն, և զուարճալի դիպուածով մի կնքեմ նամակս։ Մինչդեռ յաջ և յահեակ տեղեկութիւն կը խուզէի Շուէտի Հայոց վրայ, Կոթէմպուրկցի ոմն լուսանկարչի արուեստանոցն ամեն ազգէ և ամեն քաղաքէ անձինք կըրնան ներկայանալ–լուր տուաւ ինձ թէ Ստոքհոլմի Tivoli կոչուած ըզբօսարանն խեղկատակ երգիչ մի կայ Հայ, որոյ անունն է Միալքովսքի։ Միալքովսքի. Հայոյ անուան չնմանիր այդ, ըսի զարմանալով յիմ միտս. բայց ո՛ գիտէ, թերևս Ռուսաստանցի Հայ մ'է. տեսնենք զՄիալքովսքի։ Գնացի ի զբօսարանն, և զարմանքս փոխուեցաւ յապշութիւն. երբեք տեսած չէի Հայ մի կապիկ նման թեթևաշարժ, այնպէս ճարտար յոստնուլ և յոստոստել և ամեն տեսակ անասնոց ձայն հանել, շան, աքաղաղի, կատուի, արջու, գայլու, մեղուի, ձիու, և այլն և այլն։ Ցետ հանդիսին ներկայացայ այդ նորօրինակ հայրենակցին որ Տարուէնի վարդապետութիւնն սքանչելի կերպով կը հաստատէր, և ըսի իրեն հայերէն.

« Ողջո՛յն, տէր Միալքովսքի »։ Միալքովսքի պաղ պաղ երեսս նայեցաւ։ « Ե՞րբ եկաք ի Ստոքհոլմ», հարցուցի նոյնպէս հայերէն։ Միալքովսքի մեծ բերան մի բացաւ օղւոյ տակառի չափ և ճիշդ նոյնպիսի հոտով, և plait-il.՞ (հրամեցէ՞ք) հարցուց։

« Դուք Հայ չէ՞ք ուրեմն », ըսի յայնժամ գաղղիերէն։ – Ոչ, Ռումանիացի եմ», պատասխանեց կապկազարմ Միալքովսքի։ Հանելուկն հասկացայ։ Ռումանէ և Արմէնէ անուններն շփոթեր էր իմ Կոթէմպուրկցիս, ինչպէս այլք կը շփոթեն [illegible] և [illegible]։ Ալլո՛հ, երանի՛ թէ Արմէնէն Ռումանէ ըլլար, և Ռումանէն՝ Արմէնէ։

Նուպար Ն. [illegible]

Ռուսճուք. 15 Յունիս։ – Այժմ յոյժ գոհացուցիչ է տեղւոյս վարժարանին վիճակն։ Ազգայինք ի ժամանակին կը վճարեն կրթական տարեկան տուրքերը։ Գոհ են թէ՛ դասատուք և թէ՛ Հոգաբարձութիւնը։ – Քաղաքիս մէջ գտնուող Ց. Գ. անձէ մը մեծապէս կը վընասին ազգայինք։ Այս անձը սուտ վկայ, մատնիչ ու խաբեբայ մ'է. գրեթէ չկայ մէկը՝ որում վնաս հասուցած չլինի. խաբելով կը կողոպտէ պանդուխտները. սորա ընթացից վրայ մեծ մտատանջութեան մէջ են ազգայինք. կարծեմ թէ Հայ, Պուլղար և Մահմետական ժողովրդոց կողմանէ ի Սօֆիա հանրագիր մը ղրկուելով պիտի խընդրուի հեռացունել աստի այս անձն՝ որ ո՛չ ընտանիք, ո՛չ տուն և ո՛չ այլ ինչ ունի աստ։ – Ամսոյս 9ին կէսօրէն վերջը ժամ 4ին (Ը. Ե.) սաստիկ փոթորիկ մը սկսաւ. երկինքը խաւարեցաւ, և քաղաքիս մէջ սաստիկ տաքութիւն մը հինգ վայրկենի չափ տիրելէն ետքը 40–45 կրամ ծանրութեամբ կարկուտ ըսկըսաւ տեղալ որոտմամբ, և շարունակեց կէս ժամու չափ. կարկուտը դադարելէն ետքը փոթորիկը դարձեալ բըդաւ. 20 վայրկեան այսպէս, և ահա վերստին տեղաց կարկուտ, և այս անգամ աւելի մեծ և տևեց 25 վայրկեան։ Բազում այգիներ և արտեր աւերեցան ապականեցան։ Քաղաքիս մէջ կայծակնահար եղան երկու Մահմետականք, որ գիւղերէն եկած էին փայտ վաճառելու համար։

* * *

Վանայ առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Պօղոս Եպիսկոպոս ըստ հրահանգի Պատրիարքարանի կը շարունակէ գաւառական ընդհանուր ժողովոյ ընտրութիւնը։ Այս շաբթու հեռագրած էր առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն թէ լրացաւ եկեղեցական երեսփոխանաց ընտրութիւնն, և աշխարհականաց մէկ մասն ալ ընտրեցաւ։ Սակայն միւս կողմանէ ոմանք տակաւին կը շարունակեն բողոքել, և կեդրոնական վարչութիւնը կսպասէ չափաւորութեան ու խոհեմութեան յորդոր կարդալ բողոքարկուաց։

— Արժ. Տ. Սահակ քահանայ Տ. Սարգսեան՝ Խարբերդի Դատեմ վանուց վանահայր կարգեցաւ, և միանգամայն վիճակին այլ վանուց հսկողութեան և ազգային վարժարանաց ընդհանուր տեսչի պաշտօն տրուեցաւ նմա։

— Ի Գաղատիա ազգային սեպհականութիւն եղող գետնի մը համար տեղւոյն հռոմէականաց կողմանէ սեպհականութեան խնդիր յարուցեալ լինելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հարկադրեցաւ գրել առ Բ. Դուռն և խնդրել մեր ազգային իրաւանց պահպանութիւնը։

— Սեբաստացի Հայ երիտասարդ մը՝ Անդրանիկ Էֆէնտի Ճէվահիրճեան՝ ի Պօլիս Ապտուլլահ եղբարց գործարանին մէջ չորս տարի մնալով ուսաւ լուսանկարչութեան արհեստն, և դարձաւ հայրենիքը՝ ուր պիտի հաստատէ լուսանկարի գործարան մը։

— Կիւրակէ (Յունիս 15) ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը մեծահանդէս արարողութեամբ կատարեց Ս. Միւռոնի օրհնութիւնը։ Ներկայ գտնուեր են 20000ի չափ ազգայինք. Նորին Ս. Օծութիւնը՝ 12 Եպիսկոպոսներէ շրջապատեալ՝ Սրբոց Մասունք ի ձեռին օրհներ է ժողովուրդը։

— Պատրիարքարանէն առաջնորդական ընտրելեաց ցանկ ղըրկուեցաւ ի Կեսարիա, ըստ խընդրանաց գաւառական վարչութեան տեղւոյն։ Առաջարկեալ ընտրելիք են Տ. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սափրիչեան, Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետ Օսլանեան և Տ. Յակոբ վարդապետ Աշոտ Փափազեան։ Կըսուի թէ ի Պօլիս բնակեալ կեսարացւոց կողմանէ գրուեր է ի Կեսարիա՝ փութանիլ Տ. Ներսէս վարդապետի ընտրութեան համար։

— Ազգային վարչութեան Խառն ժողովը նկատելով որ Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Մովսէս Ծ. վարդապետ Կէօմիւքճեան կը պնդէ իւր հրաժարականին վրայ, ընդունելով հրաժարականը՝ Զմշկածագի առաջնորդական տեղապահ նշանակեց, և Բարթուղիմէոս վարդապետ Պաղճեան՝ որ Զմշկածագի առաջնորդական տեղապահութեան պաշտօնէ կը հրաժարէր գանգատելով թէ ժողովրդեան պարտաղանցութեան պատճառաւ նիւթական անձուկ վիճակի մէջ կը գտնուի, - Բաղէշի առաջնորդական տեղապահ կարգեցաւ։ Տեսցուք թէ Զմշկածագի ժողովուրդը Տ. Մովսէս վարդապետի պաշտօնավարութեան ժամանակ ալ պարտաղանցութեան գանգատանաց պիտի ենթարկուի՞։

— Գեր. Տ. Ղևոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեան՝ վերահաստատեցաւ Պիլէճիկի առաջնորդական պաշտօնին մէջ։

— Մեծաւ գոհութեամբ կիմանամք թէ Իւսկիւտարի Ազգախնամ ընկերութեան Գործադիր ժողովն Ապրիլ ամսոյ մէջ 64 աղքատ հիւանդ դարմաներ է Եէնիմահալլէի, Սէլամիյէի, Իճատիյէի և Գուզգունճուգի մէջ, 1473½ ղրուշ ծախք ընելով։ Այս ընկերութիւնն ապաքէն արժանի է ամենայն խրախուսանաց և ձեռնտուութեան։

— Իւսկիւտարի Մէզպուրեան օրիորդական վարժարանի հարցաքննութիւնք սկսան չորեքշաբթի, և պիտի աւարտին առաջիկայ չորեքշաբթի։

— Էջմիածնի Արարատ հանդէսը կը ծանուցանէ թէ ի Հնդկաստան վախճանեալ Սողոմոն Պալեի ժառանգորդք խնդրեցին վաւերացնել իրենց վկայականներն, բայց Նորին Ս. Օծութիւն հրամայեց՝ նախ քան զվաւերացումն հրատարակել զի եթէ կան անձինք որ Սողոմոն Պալեի ժառանգակցութեան փաստեր ունին, առաջարկեն յընթացս երկուց ամսոյ, և կարելի լինի բոլորովին արդարութեամբ վարուիլ։

— Պալըքէսիրի Քաղաքական ժողովը Պատրիարքարանէն խնդրեր է յետաձգել առայժմ առաջնորդական ընտրութեան գործը։

— Թուրքերէն լեզուի հանրածանօթ դասախօս Թիւաքեան Էֆէնտի ի Պրուսա քահանայ ձեռնադրուեր և Տ. Գրիգորիոս Արթուն անուանուեր է։ Արդ կը վարէ Պրուսայի ազգային վարժարանաց անօրէնութեան պաշտօնը։

— Ազգային ժողովն երեկի նըստին մէջ ամբողջացոյց Մայր դիւանի անդամոց ընտրութիւնն։ Երկրորդ ատենապետ ընտրեցաւ տօքթոր Թիւրաքեան էֆէնտի. երրորդ ատենապետ՝ Թորոսեան Յովհաննէս էֆէնտի. Ա. ատենադպիր՝ Սրվաճեան Կարապետ էֆէնտի. Բ. Յ. Գուրգէն էֆէնտի. Գ. Ս. Տամաթեան էֆէնտի։ - Յետ այսորիկ, նախորդ նստին մէջ առաջին ատենապետ ընտրեալ Մէրէճմէզուլի Յարութիւն էֆէնտի հրաժարեցաւ ի պաշտօն իւր, բայց որովհետև նա իբրև երեսփոխան ատենախօսելով և առարկելով թէ որովհետև վերջերս շատ կը յեղյեղուի թէ ժողովին ներքին կանոնագրին ինչ ինչ կէտերը չեն համապատասխաներ Սահմանադրութեան, - առաջարկեց որ Ատենապետն իւր հետևելիք ուղղութիւնը գիտնալու համար դադարեալ համարուին կանոնագրին այդ յօդուածք, և տարակոյս մը ծագած ատեն ատենապետն իբրև դատաւոր կանգնի։ Այս առաջարկութեան վրայ երկար և բուռն վիճաբանութիւն եղաւ և հուսկ ուրեմն չընդունուեցաւ առաջարկեալ պայմանն դադարման ինչ ինչ յօդուածոց կանոնագրին, սակայն վստահութիւն յայտնուեցաւ Ս. Նախագահին, Ատենապետ էֆէնտիին և Վարչութեան համար, և հետևաբար Մայր դիւանի նորընտիր անդամք բազմեցան իրենց տեղերը։- Ապա ձեռնարկեցաւ յընտրութիւն Կրօնական ժողովոյ, սակայն միայն Տ. Խրիմեան Սրբազան ընտրեցաւ քուէից բացարձակ առաւելութեամբ, և միւս անդամոց ընտրութիւնը մնաց համեմատական քուէարկութեան։ Նոյնպէս ժողովին նախաքննիչ դիւանաց միայն մէկ մասին ընտրութիւնը կատարուեցաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուլղարիա, յետ զինընկեցութեան Յունաստանի, դարձեալ մեծ տէրութեանց և Բ. Դրան ուշադրութիւնը գրաւած է։ Պուլղարիոյ Ազգային ժողովոյ բացման ճառին մէջ՝ զոր Իշխանն արտասանեց, և ժողովոյն առ նա Ուղերձին մէջ հաստատեալ դաշանց ու պայմանաց անհամաձայն կէտեր կը նշմարուին, և կըսուի թէ մեծ տէրութեանց կողմանէ դիտողութիւնք և չափաւորութեան խորհուրդք ու խրատք կը տրուին Պուլղարիոյ իշխանութեան։ Ահաւասիկ Ազգային ժողովէն առ Իշխանն մատուցեալ ուղերձին թարգմանեալ պատճէնն, յորում յայտնի կը տեսնուի պուլղարաց ոգին։

«Բարձրապատիւ Տէր

«Պուլկար ժողովրդեան Ներկայացուցիչք բարեբաստ կը համարին զանձինս որ այսօր կարող կը լինին, վերջին պատմական մեծ դէպքերէ յետոյ, Ձեր Բարձրութեան արտայայտել այն ճշմարիտ զգացումներն որք կը լնուն ազգին ամբողջ հոգին, տեսնելով Հիւսիսային Պուլկարիան և Հարաւային Պուլկարիան միևնոյն իշխանութեան ներքև դրուած, ինչպէս և ազգային առաջին ժողովն որում կը մասնակցին երկու պուլկար երկիրներու ներկայացուցիչք։ Լիովին մասնակից եմք այն երախտագիտական անհուն զգացմանց զորս Ձեր Բարձրութիւն կը տածէ առ Ազգն որ յիրաւի մէկ մարդու պէս ոտք ելաւ յօգնութիւն՝ Հիւսիսային և Հարաւային Պուլկարիաներու միացման և հայրենեաց փրկութեան համար. մասնակից եմք նաև Ձեր զգացմանց առ այն արիասիրտ պուլկար զինուորս որք եզական քաջութեամբ, անձնուրացութեամբ և աւիւնով և Ձեր Բարձրութեան քաջասիրտ առաջնորդութեամբ ի փախուստ մատնեցին թշնամին և յաղթանակաւ մըտան անոր հողը։ Այն փոյթեռանդութիւնն՝ որով պուլկար ժողովուրդն իւր նպատակին հասնելու և հայրենի երկրին պատիւն, ազատութիւնն ու ամբողջութիւնը պաշտպանելու համար յանձն առաւ ամեն զոհողութիւն, ինչպէս նաև մեր երիտասարդ բանակին յաղթանակները, մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ փառապանծ գլուխ մը արձանագրեցին։ Ասոնք ապացոյց մ'են թէ պուլկար ժողովուրդն արժանի է իւր ճակատագրին և թէ կարող է հետևիլ անոր և պաշտպանել զայն։

«Պուլղար Ազգն անհուն ուրախութեամբ տեսաւ իւր ամենասիրեցեալ իշխանն ու քաջարի առաջնորդն ի գլուխ իւր բանակին, պաշտպանելով և պահպանելով երկիրն, և պատրաստ՝ մեռնելու վասըն փառաց, պատւոյ և անկախութեան միացեալ հայրենեաց։

«Նոյնքան ուրախութեամբ Ազգին Ներկայացուցիչք լսեցին նաև Ձեր բարձրութեան խօսքերն որք կը հաստատէին թէ երկու Պուլկարիաներու միութիւնն՝ այնքան ժամանակէ հետէ և այնքան անկեղծօրէն բաղձացեալ՝ ի գլուխ ելած է արդէն։ Խորապէս համոզուած է թէ, իւր ամենասիրեցեալ պետին և նորա կառավարութեան լուսամիտ և ճարտար տնօրինութեան ներքև ամէն միջոցներ ի գործ պիտի դրուին որպէս զի Հիւսիսային և Հարաւային Պուլկարիա յարատև և անբաժան քաղաքական մարմին մը մնան ընդ միշտ։ Պուլկար ժողովուրդը միշտ մեծ կարևորութիւն ընծայած է քաղաքակրթեալ աշխարհի համակրանաց, և ուրախութեամբ կը տեսնէ որ կը վայելէ այդ համակրանքներ։ Իւր ապագային համար, կատարեալ վստահութիւն ունի մեծ Տէրութեանց մարդասիրութեան և վեհանձնութեան վրայ, և մանաւանդ մեծին Ռուսիոյ մեր փրկաբարին, որ այնքան բարութեամբք լցուց մեր Ազգն։

«Ժողովրդեան Ներկայացուցիչք մեծ խնամօք և լուրջ ուշադրութեամբ պիտի քննեն բոլոր այն օրինական ծրագրերն և առաջարկներ զորս Ձեր Բարձրութեան կառավարութիւնը պիտի ներկայացնէ ժողովոյս, ի գործ ածելով ինչ որ կը պահանջեն պարտականութիւնն և միացեալ հայրենեաց շահերը։

«Կեցցէ՛ Միացեալ Պուլկարիոյ իշխան՝ Ն. Բարձրութիւն Աղեքսանդր Ա. իշխանն։»

Պատուանշան, Աստիճան, Պաշտօն և Պարգև։ - Երրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան՝ քիմիագէտ Ժօզէֆ Ծաննի էֆէնտիի։ - Չորրորդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ եպարքոսական թղթակցութեանց դիւանի անդամներէն Սատըգ ու Բէշատ պէյերու, և այլ և այլ աստիճանի պատուանշանք՝ օսմանեան պանքայի պաշտօնակալաց ոմանց ի Փարիզ։ - Ֆէրիգութեան աստիճան՝ զինուորական քննիչ յանձնաժողովոյ անդամ Մուզաֆֆէր փաշայի։ - Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Տէրսիմի նահանգին թղթակցութեանց դիւանի տնօրէն Խայրի էֆէնտիի։ - Օգոստ. Սուլթանն իւր թիկնապահներէն Ֆուատ փաշայի պարգևեց սիկառի ծանրագին տուփ մը, որոյ վրայ իւր անուան սկզբնատառք ադամանդազարդ դրուած են եղեր։ - Իւլայի առաջին աստիճան՝ Պոմպէի օսմանեան հիւպատոս Ղալիպ պէյի։ - Առևտրական նախարարութեան դիւանատան դերտնօրէն անուանեցաւ տպագրական դիւանի քարտուղարներէն Նէճմէտտին պէյ։ - Առաջին աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան՝ Գարատաղի Վօյվօտներէն Նէքարօտ Պօփիչի, Պօփիչ Չէրօվիչի և Մարգօ Մարթինովիչի. և զանազան աստիճանի պատուանշանք՝ 30ի չափ Վօյվօտներու։ - Սպանիոյ կառավարութիւնն Իզապէլլա Գաթօլիք պատուանշանին առաջին աստիճանն ընծայեց կայսերական պալատան դիւանապետ Սիւրէյեա փաշայի, և կայսերական անձնական գանձուն նախարար Յակոբ փաշայի և առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշայի. երկրորդ աստիճանը՝ արտաքին գործոց նախարարութեան արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյի. Մէռիթ Միլիթէ պատուանշանի առաջին աստիճանը՝ պալատան արարողապետ Մունիր փաշայի, և Շարլ Գ. պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ պալատան երկրորդ տնօրէն Ահմէտ Թէվֆիգ պէյի։ - Գարատաղի իշխանը Քաջութեան ոսկի շքադրամ մը նուիրեց Չէթինէի օսմանեան դեսպան Ճէվատ փաշայի։ - Սերպիոյ կառավարութեան կողմանէ Թագօվօ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Պաժավիոյ օսմանեան հիւպատոս Իսմայիլ Զիւհտի պէյի, որ երբեմն ի Սերպիա օսմանեան պատուիրակութեան պաշտօն վարած է։ - Յունաց թագաւորն առաջին աստիճանի Ս. Փրկչի պատուանշան ընծայեց Եգիպտոսի նախարարապետ Նուպար փաշայի։ - Իմթիյազի արծաթ շքադրամ տրուեցաւ գերմանական դեսպանատան պահականաւուն հրամանատար Պ. Տրակէրի։ - Չորրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան՝ Ղալաթիոյ ոստիկանապետ Սիւլէյման պէյի։ - Սէլանիկի տոմարակալ անուանեցաւ ելմտական երկրորդ ճիւղի քննիչ Թէվֆիգ էֆէնտի, և սմա յաջորդեց ելմտական եօթներորդ ճիւղի քննիչ Ֆէվզի պէյ։ - Ելմտական եօթներորդ ճիւղի քննիչ կարգեցաւ Տրապիզոնի տոմարակալ Մուսթաֆա պէյ, և սմա յաջորդեց Պրուսայի նախկին տոմարակալ Ճէմալ պէյ։ - Առաջին աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան՝ Օգոստ. Սուլթանի փեսայ Ֆէրիտ էֆէնտիի, և Ռումանիոյ դատական ու կրօնական գործոց նախարար Պ. Սթուրձայի։ - Երրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ ծովային նախարարութեան փաստաբան Հասիպ էֆէնտիի։

Էտիրնէի կուսակալը տեսնելով որ զօրաց կողմանէ մեծաւ անձկանօք կը խնդրուի Թարիգ լրագրոյ այն թերթն, յորում նկարագրեալ է Օգոստ. Սուլթանին այցելութիւնն Ըլտըզի պալատան մերձակայ հիւանդանոցն, - նոյն նկարագրական յօդուածէն բազմաթիւ օրինակ յատկապէս տպել և ոսկեզօծել տալով զօրականաց բաշխեր է ի մեծ ուրախութիւն նոցա։ Պօլսէն բազում օրինակ ղրկուած էր, բայց բաւական չէ եղեր։

— Մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ առաջիկայ շաբթու մէջ կը վերադառնայ Բէդըրսպուրկէ, ուր գնացած էր Գերմանիոյ ջերմուկներէն։

— Պարսից կառավարութեան կողմանէ յատուկ ծանուցագրով մը առաջարկուեր է Բ. Դրան՝ վերջնական կերպիւ կարգադրել Խօթուրի սահմանաց ուղղութեան խնդիրն, որ երկար ժամանակէ հետէ կը մնայ անկախ։

— Ըստ առաջարկութեան վարչութեան օսմանեան ընդհանուր պարտուց, արքունի փողերանոցը կայսերական հրամանաւ մօտերս կըսկսի 300 հազար լիրայի 5, 2 և 1 ղրուշնոց արծաթ մանր դրամ կոխել։ Յիշեալ վարչութիւն յանձն առած է մինչև 15000 լիրայի գումարով մասնակցիլ այդ դրամոց պատրաստութեան ծախուց։

— Հելլենական սահմանագլուխը բանակեալ օսմանեան զօրաց մէկ մասը դէպ ի Մակեդոնիոյ հիւսիսային կողմը կը ղրկուին, ուր հսկայ զօրագունդ մը պիտի հաստատուի։

— Պրուսիոյ կառավարութիւնն այսուհետև իւրեն յատուկ եպիսկոպոս մը պիտի ունենայ յԵրուսաղէմ, բողոքական Պաղեստինի վրայ իրաւասութեամբ։ Մինչև ցարդ տարի մը Պրուսիա և տարի մը Անգղիա կանուանէին և մերթ ընդ մերթ վէճեր կը ծագէին։

— Ծխախոտի մենավաճառ ընկերութիւնը կայսերական կառավարութենէն խնդրեր է առաւել սեղմել ծխախոտի մշակութեան պայմանները, որպէս զի մաքսանենգութեանց առաջքն առնուի, սակայն կառավարութիւնը չէ ընդուներ այս խնդիրը։

— Փաստաբան Պ. Բէգէքլի ծանուցեր է ծխախոտի մենավաճառ վարչութեան թէ ինքը միջոց մը գտած է, որոյ գործադրութեամբ 100ին 100 կաւելնայ ծխախոտի հասոյթը. բայց կուզէ որ աւելցեալ հասոյթէն 100ին 20ը իրեն տրուելու պայմանադրութիւն մը լինի նախ քան զյայտնութիւն միջոցին։ Եւ որովհետև վարչութիւնն ուզեր է տեսնել նախ ծրագիրը, Պ. Բէգէքլի չէ հաճեր։

— Մայրաքաղաքիս գաղղիական առևտրական ատեանի կողմանէ առ վաճառականական և արհեստական նախարարութիւն Գաղղիոյ ուղղեալ տեղեկագիր մը ծանօթութիւն կուտայ թէ անցեալ 1885ին գաղղիական առևտրականութիւնը ծանր հարուածներ կրած է ի Թուրքիա, և աւստրիական գերմանական իտալական և այլ երկրաց վաճառք առաւել մեծ քանակութեամբ կը փոխադրուին, և թէ Գաղղիոյ համբաւաւոր ընկերութեանց կերպերն իսկ կը չնասին ու կը ծախուին։

— Պուլղարաց Էկզարքը որ Պրուսայի ջերմուկները գնացած էր, դարձաւ ի Պոլիս։

— Մայրաքաղաքիս անգղիական դեսպանատան զինուորական կցորդ Թրօթթըր հազարապետ Հալէպ գնացած է տեղւոյն անգղիական հիւպատոսին դէմ եղած գանգատները քննելու պաշտօնով։

— Հօպարթ փաշայի մարմինը Պօլիս պիտի փոխադրուի։ Անգղիոյ գահաժառանգ Կալլէսի իշխանը գրեր է առ դեսպանն ի դիմաց իւր պսակ մը դնել նորա գերեզմանին վրայ։

— Վառնայէն և Քէօսթէնճէէն բազմաթիւ մահմետականք մայրաքաղաքս հասան այս շաբթու, և Պրուսայի կողմերը ղրկուեցան ի բնակութիւն։

— Ռուսական Նաւթէրէզ անուն չոգենաւը քանի մը օր յառաջ Սև ծովու մէջ ընկղմեր է, և 15 նաւաստի անհետացեր են։

— Կոմս Ալֆրէտ Ֆամմոնօ, Հըլէայ երևելի սեղանաւորներէն, շաբթի մայրաքաղաքս եկաւ, և նոյն օրը Օգոստ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ։

— Կրետէի Ազգային ժողովն՝

որոյ գումարումն յետաձգեալ էր հելլենական խնդրոյն պատճառաւ, ամսոյս 30ին կը հրաւիրուի ի Նիստ։

— Բերա Մաճառ Թաղը բնակեալ հայ ընտանեաց մը մէկուկէս տարեկան մանկիկն՝ որ առանձին թողուած էր, լուցկիի տուփ մը հետ խաղացած ատեն, տուփը բռնկեր և մանկան հանդերձից վրայ ինկեր է. դրացիք երբ լսելով լաղճին ճիչերն, օգնութեան հասեր են, կիսայրեաց գտեր են զնա։ Մէկ ժամ ետքը մեռեր է։ Կը լսե՞ն ծնողք։

— Պուլղար աւազակաց խումբ մը Սէլանիկի Թէֆքիշ գաւառակի Այի-Եօրկի վանքը մտնելով վանահօր ականջներն ու քիթը կտրեր, և շատ մը տանջանքներէ ետքը գլուխն ևս հատանելով ուղեղը գետին թափեր են։ Տեղական կառավարութիւնն իմանալով զայս՝ մերձակայ Կէլկիչ գիւղի բնակիչներէն 40ի չափ պուլղար իբր կասկածելի ձերբակալեր և Սէլանիկ ղրկեր է։

— Զորեքշաբթի Ունգափանի կողմն հրդեհ պատահելով սըրճարան մը, սենեակ մը և երկու խանութ այրեցան։ Կիրակէ օրը երեկոյեան դէմ ի Պէշիկթաշ պատահած հրդեհն աղետալի եղաւ։ 50-55 տուն՝ մեծ մասը նշանաւոր Հայոց՝ մոխիր դարձան. ապահովագրական ընկերութեան մը պաշտօնէին գլուխը պատռեցաւ։ Հրկիզեալ տանց մէկքանին ապահովագրեալ լինելով ապահովագրիչ ընկերութեանց ոմանք պիտի վճարեն 7-8000 լիրա։

— Եգիպտոսի Նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշայի մայրը մեռեր է։

— Ըստ Լէվընդ Հէրըլտ լրագրոյ՝ կայսերական կառավարութիւնն հարկ դատած է եւրոպական և ասիական Թուրքիոյ զանազան կողմերն ամրութիւններ կառուցանել, ցոյց տալու համար թէ հաստատապէս որոշած է իր իրաւունքները պաշտպանել ո՛ր և է բռնաբարութեան դէմ։

— Սպարապետն իր թիկնապահաց մէկ քանին յատուկ պաշտօնով ղրկեց Ալասոնիա, Եանեա, Էտիրնէ, Տարանէլ, Սէլանիկ և Գոսսովա։

— Այս օրերս ի Ղալաթիա և ի Պոլիս տեսնուած են կեղծ քաքորդ Մէճիտիյէներ, որ խակաւոնին շատ կը նմանին և՛ հետզհետէ բազմանալու վրայ են։ Ոստիկանութիւնը կը ջանայ գտնել հեղինակները։

— Առաջիկայ երկուշաբթի, Պայրամի տօնին պատճառաւ գոց պիտի լինին Օսմանեան կայսերական Պանքայի գրասենեակք ի Ղալաթիա և ի Պոլիս։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

= Եգիպտոսի պարտուց յատկացեալ կալուածոց վարչութեան մէջ կաշառակերութիւնք և այլ նշանաւոր զեղծմունք երևան ելեր են՝ ըստ մեծի մասին եւրոպացիներէ բաղկացեալ յանձնաժողովոյ մը քննութեամբ. և որոշուեր է պաշտօնանկ ընել վարչութեան ընդհանուր տնօրէնն՝ որ եգիպտացի փաշա մ'է, և այլ քանի մը պաշտօնատարներ։

= Կըսուի թէ Գերմանիոյ կառավարութիւնը պիտի ջնջէ Պուլղարիոյ Աղեքսանդր իշխանին անունը գերմանական բանակէն, գոհ ընելու համար զկառավարութիւնն Ռուսիոյ, որ դեռ հաշտ աչօք չնայիր Աղեքսանդր իշխանի վրայ։

= Իրլանտիոյ ազգային ազատական կուսակցութեան պետ Պ. Բարնէլ դատ կը բանայ Լոնտոնի Թայմզ լրագրին դէմ, զինքն և իր կուսակիցները Ֆէնիեններու և ուժանակով ոճրագործաց մեղսակից հրատարակելուն համար։

= Հռոմայ Պապը ցաւակցութեան և միանգամայն օրհնութեան թուղթ գրեր է առ Կոմսն Փարիզի, Գաղղիայէն արտաքսմանն առթիւ։

= Սօֆիայի պաշտօնական լըրագիրը տեղեկութիւն կուտայ թէ անցեալ 1885ին ի Պուլղարիա 275 ինքնասպանութիւնք եղած են, և թէ 273938 ֆրանքի արժէքով գողութիւնք եղած են, և կարկուտէ, հեղեղաց և այլ արկածից պատճառաւ 1 միլիոն 653 հազար ֆրանքի վնաս տեղի ունեցած է։

= Սուէզի ջրանցքին ընկերութիւնը կը պատրաստուի ձեռնարկել ի գործ ընդլայնման ջրանցքին։ Այժմէն եգիպտական իշխանութենէն հողեր կը գնէ ծովափներ, նաւարաններ, ևայլն, շինելու համար։

= Ի Պաւիերա խնդիր է արդ բոլորովին ի բաց թողուլ Օթոն անուանեալ թագաւորն, որոյ խելագարութիւնն անբուժելի է, և թագաւորեցընել զԼուիտբոլտ իշխանն, որ հանճարեղ՝ արդարասէր և փորձառու է, և ունի քանի մը արու որդի, որովք կապահովի արքայական գահուն ժառանգութիւնը։

= Կըսուի թէ Ռուսիոյ կայսրն ի Լիթուանիա աշնան զօրահանդէսից ներկայ գտնուելէն ետքը պիտի երթայ մնալ քանի մ'օր ի Վարշաւիա, և պիտի տեսակցի Աւստրիոյ կայսեր հետ, որ Կալիցիոյ զօրահանդէսից առթիւ ռուսական սահմանաց մերձակայքը պիտի գտնուի եղեր։

= Իտալիոյ թագուհին Վենետիկ կերթայ՝ ի մխիթարութիւն քօլէրայէն ահաբեկեալ ժողովըրդեան։

= Իրլանտիոյ ինքնօրէնութեան խնդրոյն համար, Ամերիկայէն իրլանտացիք 25000 լիրա ալ ղրկեր են, որ քանի մը եօթնեկաց մէջ հանգանակեալ է։

= Ինչպէս Արմսդրօնկի մեծ տունն յիտալիա յատկապէս գործարան հաստատած է Իտալիոյ ուզած թնդանօթները շինելու համար, նոյնպէս Պ. Գրուբ գործարան պիտի հիմնէ ի Նիքոլայեֆ՝ Ռուսիոյ կառավարութեան ուզած թնդանօթները պատրաստելու համար։

= Ըստ նոր վիճակագրութեան՝ Գաղղիոյ մայրաքաղաքն այժմ ունի 2 միլիոն 254 հազար բնակիչ, մինչ 1881ին բնակչաց թիւն էր 2 միլիոն 238։

= Ճաբոնի դահաժառանգն՝ որ Պէրլին կը գտնուէր, ամսոյս 8ին Պիզմարք իշխանին հետ տեսակցեր և հետևեալ օրը ուղևորեր է ի Փոցտամ։ Ճաբոնի կառավարութիւնն հանապազ նոր բաներ կը սորվի Եւրոպայէն, և ամենայն ազատամտութեամբ ու հաստատութեամբ ի գործ կը դնէ զայնս երկրին մէջ։

= Փիլիպէի կառավարական տըպարանն՝ որոյ հաստատութեան համար 200 հազար ղրուշէ աւելի ծախք ըրած է տեղական իշխանութիւնն, ի Սօֆիա կը փոխադրուի։

= Պուլղարիոյ իշխանութիւնն սկսած է չգործադրել օտար հըպատակաց առանձնաշնորհմանց վերաբերեալ հին դաշնադրութիւններն։ Չհաւանիր որ օտար հպատակաց դատերն ի ներկայութեան թարգմանաց կարգադրուին, և ահա դատի մը պատճառաւ աւստրիական հիւպատոսարանի գանգատանաց տեղի տրուած է։

= Ռուսիոյ դատական նախարարն հրամայեր է որ մինչև երկու ամիս արտաքսուին դատաւորաց աշխատակից հրէայ քարտուղարք։ Կը պատճառեն թէ մեծ զեղծումներ գործած են սոքա։

= Անգղիական լրագրէ կիմացուի թէ Անգղիոյ թագուհին Զանկապանի պատուանշանը պիտի ընծայէ Պուլղարիոյ իշխանին, որոյ եղբայրն՝ Պաթէնպէրկի Հանրի իշխանն արդէն ստացած է սոյն պատուանշանէն։

= Սէրպիոյ կառավարութիւնն 3000 լիրա ղրկեր է՝ ի Սէլանիկ հիւպատոսարանի մը կառուցման համար։

= Նորագոյն վիճակագրութեամբք կը հաստատուի թէ ի Ռուսիա կառավարութեան ձեռք առած ազդու միջոցներուն շնորհիւ նուազած է ոգելից ըմպելեաց գործածութիւնն։ Ըստ կանոնագրի 1885ի բազմաթիւ գինետունք փակուեր են. գինետունք առհասարակ գոց կը մնան տօնի օրերն մինչև ցվերջ Պատարագի, իսկ կիրակէ օրեր միշտ։

= Տփղիսէ հեռագրեալ է առ լրագիրս Բետրպուրկի և Մոսկուայի թէ՝ Յունիս 4ին երեկոյեան դէմ սոսկալի փոթորիկ մը ելնելով, շատ տուներ կործանեցան, շատ տունկեր աւերեցան, և բազմաթիւ ծառեր արմատախիլ եղան։

= Ռուսիոյ կառավարութիւնը 10000 ֆրանք յատկացուցեր է ի նպաստ կառուցման Բասմէճեանի կաճառի։

= Գարատաղի իշխանն որ Վիէննա գնացած է, արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցեր՝ կայսեր ներկայացեր, և Նորին Վեհափառութեան փոխադարձ այցելութիւնն ընդունելու պատիւ ունեցեր է։ Իշխանը Վիէննայէն Պատէնի ջերմուկները կերթայ։ Կարծողներ կան թէ իշխանին այս շրջագայութիւնը բոլորովին հեռի չէ քաղաքական նպատակներէ։

= Սէրպիոյ ազգային ժողովն մօտերս կը գումարի ի Նիշ, և միայն երկու ամիս կը շարունակեն նիստերը։

= Պելճիոյ կառավարութիւնը ապահովութիւն տուեր է Սպանիոյ կառավարութեան թէ՝ սպանիական գահուն թեկնածու Տօն Քարլոս երբ Պրիւքսէլ մտնէ, անմիջապէս պիտի արտաքսուի, և պիտի արգիլուին յեղափոխական ո՛ր և է շարժում ընդդէմ Սպանիոյ։

= Սպանիոյ խնամակալ թագուհին՝ իւր նորածին Թագաւոր որդեակն գիրկը՝ անցեալ կիրակէ Մատրիտի Մայր եկեղեցին գնացեր, համախմբեալ ժողովրդեան ցցուցեր, և գոհութեան մաղթանքներ ըրել տուեր է։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս 21 Յունիս 1886

Օսմանեան Քօնսօլիտէ · · ·	16—24
Ռումէլիի Երկաթուղի · ֆրանք	37—50
Թրամուէյ · · · · · · Լ. Օ.	2—87
Օսմանեան լիրան 100 ղրուշէն	
Մէճիտիյէ · · · · · · ·	108— 3
Մէթելիք · · · · · · · ·	97—20
Հինդոց · · · · · · · ·	102—20
Զեյնոց · · · · · · · ·	102—30
Ռուպլի թղթադրամ · · · ·	9—14
Ռուպլի արծաթ · · · · · ·	89
Ռուսիոյ Բոլ · · · · · · ·	90—24
Գաղղիական լիրա · · · · ·	88—14
Անգղիական » · · · · · ·	110—27
Գրիմից · · · · · · · · ·	51—20

ՏԱՍԸ ՏԱՐԻ ԵՏՔԸ

Թօնի Պէրթիէի ծնողքը թողլով նմա մի մեծ հարստութիւն, ըստ գաղղիական սովորութեան կարծած էին թէ զնա նուաստացուցած կը լինին եթէ արհեստ մը սորվեցնել տային։ Արդեօք միլիոնատէր մը պէտք ունի՞ բան մը սորվելու։ Թօնի Պէրթիէ կը դժգոհէր անգործութեան դատապարտեալ լինելուն համար։ «Ի՞նչ պիտի ընեմ մինչև մահս, կը հարցնէր ինքնին երբեմն»։ Այս մասամբ սոյն հարցման պատասխան մը առնլու համար դիմած էր ձեռնահմտին, որուն պատասխանը մոռցուած չէ անշուշտ։

— Վերստին ամուսնանալս աղէկ չէ եղեր, կըսէր ինքնին. լաւ, ուրեմն ի՞նչ պիտի ընեմ այս աշխարհի մէջ. ահա այժմ դատապարտեալ եմ երբեք ընտանեաց հայր չլինել՝ որ անիմաստ խօսք մ'է։ Բայց բաւական ապուշ մը եղած ըլլալու եմ՝ սոյն յիմար պառաւին խօսից ականջ դնելով հոգ տանելու համար. ո՞ւր տեսնուած է ամուսնութենէ զրկուիլ։ Արդարև եթէ պառաւին պատգամը փիլիսոփայական տեսակէտով առնունք, կարելի է որ իրաւունք ունենայ։ Մեր անկրօնից քաղաքակրթութեան նայելով ամուսնութիւնը ամենահեղնական բան մը լինելու վրայ է։ Արդէն անգամ մը ամուսնացած եւ լաւ գտած չեմ. կարելի է որ վհուկը իրաւունք ունի փորձը չնորոգել յանձնարարելով ինձ։

Մէկ քանի քայլ առնլէն վերջը դարձեալ սկսաւ ըսել ինքնին։

— Բայց սակէ զատ, մեր օրերը 75000 ֆրանք եկամուտով մարդ մեծ դժուարութիւն կը քաշէ՞ փոխարինութիւններ գտնելու։ Արդեօք ամուսնութեան բոլոր վարդերը գտնելու ամէն միջոցները չունի՞մ նոյն փուշերը զատելով։ Գեղեցիկ հոմանի մը ամբարտաւան կնոջէ մը լաւ չէ՞։ Բայց ո՞րչափ ալ հոգ տանի ինձ պառաւին վերստին չամուսնանաս խօսքը. արդեօք ինչ ըսել պիտէր. վրաս շատ պիտի ծիծաղի, եթէ իւր խօսից հաւատալու զիջանիլս գիտնայ։ Ո՛հ, բաւական երկայնամիտ, եւ կրնամ ըսել՝ ապուշ եմ եղեր. ա՛լ մաքէս հանեմ այս խենդութիւնը. ա՛լ վայրկեան մ'իսկ չպիտի մտածեմ անոր վրայ։

Այսպէս խօսելով Էջէլ փողոցի տունէն ներս մտաւ և նախաճաշը պատրաստել տուաւ։

— Ժա՛ն, ըսաւ սպասաւորին, ընտիր գինի մը, մէկ քանի ոստրէ եւ խորոված կաքաւ մը կուզեմ։

Բ.

Հարուստ ամուրի երիտասարդի մը նախաճաշը միշտ հրապուրիչ բան մ'է. որովայնապարար գիտութեան բոլոր յաղթանակներն իրենց բաժիններն ունին անդ։ Միով բանիւ՝ Թօնի Պէրթիէի սեղանն ընտիր համադամներով եւ գինիներով եւ ազնիւ գաւաթներով ու ծաղիկներով զարդարեալ էր։ Արդ կըրնայ երեւակայուիլ թէ մեր անգործն երջանիկ մարդ մը լինելու էր, բայց չէր։ Կան հարուստներ որ բերնէրնուն մէջ ակռայ չունենալով կամ ստամոքսնին հիւանդ լինելով՝ այսպիսի ճոխ սեղանի մը առջեւ ախորժակնին միշտ գոց կը մնայ. Թօնի Պէրթիէ՝ թէպէտ վերոյիշեալ պակասութիւններէն զերծ, սակայն առջին ճոխապէս յարդարեալ սեղանն ունենալով հանդերձ, սրտնեղութիւնը միշտ կոկորդը կը նեղէր։ Ինչ օգուտ ազնիւ գինիներ, համադամ կերակուրներ ունենալէ, քանի որ ախորժակին ընդդէմ կը կենան սեւ մտածութիւնք։ Մեր թուլամորթը սրտնեղութեան եւ միայնակեցութեան առաջքն առնլու համար հարիւր անգամ բարեկամներ հրաւիրած էր ճաշի։ Բայց ինչպէս յայտնի է, ճշմարիտ բարեկամ չկայ, եւ եթէ կան՝ նոքա ալ փոքրաթիւ են։ Բայց յայսմանէ, Թօնի Պէրթիէ ալ լաւ ընտրութիւն չէր ըներ, վասն զի ժամանակ անցնելով, լաւ ըմբռնած էր թէ իւր սեղանի հրաւիրեալք միայն հացկատակներ էին։ Այս պատճառաւ սրտնեղութեան առաջքը առնլու սոյն միջոցն ալ թողած եւ առանձնութիւնը նախամեծար դասած էր։ Այսու ամենայնիւ, առանձին ապրիլն ալ ամէն սրտի եւ մանաւանդ ամէն մաքի գործ չէ։ Ահա սոյն պատճառաւ էր որ թէպէտ առաջին դժբաղդ ամուսնութեամբ մը փորձեալ՝ երբեմն վերստին ամուսնանալ մտքէն կանցնէր։ Ճշմարիտն ըսելով՝ Բըթիթ-Բիւ-Վէրթի վհուկին դիմած էր անոր բերնէն հետեւեալ խօսքերը լսելու յուսով թէ «պարո՛ն, դուք դեռ երիտասարդ, հարուստ եւ ազատ էք, գտէք մի գեղեցիկ անձ, թէ՛ այրի լինի, թէ՛ աղջիկ. ահա ձեզ պէս անգործի մը այս աշխարհիս մէջ ընելիքը»։ Բայց պառաւն այսպէս ըսած չէր. վհուկին Երբ պատգամիս չհնազանդիր, դժբաղդութիւն պիտի գայ ձեզ խօսքը դեռ ականջին մէջ կթրթռար։ Ո՛չ մի սպառնալիք այսչափ մեկին եղած չէր։ Սեղանին մէջ կային մէկ քանի փոքր ժամանակագրական թերթեր. անոնցմէ մին, երկրորդ մը եւ երրորդ մը բացաւ։ Բոլորն ալ փարիզի ընկերութեանց մէջ անցած դացածները կը պատմէին։ Երկրորդ կայսրութեան վերջին ժամանակաց բարձր ընկերութիւնը ծանրացեալ էր գայթակղելի գործերով։ Սոյն դաւէշտաթերթերը կարի ճշմարիտ շատ բաներ կըսէին նոյն ժամանակի ընտանեաց վրայ։ Զինանշան կրող ընտանեաց վրայ կը խօսուէր՝ ամուսնալթողութեանց եւ նշանախօսութեանց ետ լինելու պատճառաւ։ Կարծես թէ ընդհանուր յուզում մ'էր։ Թերթին մէջ կը կարդար թէ դեռ մէկ քանի օր առաջ Ք... Մարքիզը ձգած էր այն հրապուրիչ ամերիկացուհին, որոյ հետ սիրային ամուսնութիւն մը կատարած էր 5-6 տարի յառաջ, եւ փախած էր յիտալիա հոմանիի մը հետ. թէ տիկին Տը Ք... դեռ նոր ամուսնացած, թողած փախած էր ամուսնական յարկէն յԱնգղիա։

— Ո՛հ, կըսէր ինքնին Թօնի Պէրթիէ խահուէն խմելով, ի՛նչ աղէկ ժամանակի հասանք։ Արդարեւ վհուկը կարելի է որ իրաւունք ունի. զինքը անիծելու տեղ, պէտք է որ ադամանդ մը ղրկեմ իբր ընծայ։ Նորա շնորհիւ է որ վերստին չպիտի ամուսնանամ. արդ ինձ ծառայութիւն մը չէ՞ այս։

Խահուէն խմելէն եւ սիկառը վառելէն վերջը դուրս ելաւ ժամանակ անցընելու համար։ Հանդիպեցաւ մէկ երկու անգամ իրեն պէս անգործներու, պտտեցաւ եւ երեկոյին ի ժամ ընթրեաց տեսաւ թէ օրը կորսնցուցած էր, եւ թէ դարձեալ ախորժակ չունէր ինչպէս ի նախաճաշի, եւ թէ այդ նեղութիւնն անդադար կը մաշեցնէր զինքը. իւր ակումբն եղող Բասի Նուար Քլիւպը գնաց, եւ անդ եւս նեղեցաւ. գընաց ի Պուֆ-փարիզիէն, ուր կը ներկայացնէին կարի զուարթ դուսաներգութիւն մը եւ յօրանջեց. որոշեց անկողին մտնել։ Բայց չէր կրնար քնանալըն տակաւ սրտնեղութիւնը կաւելնար։ Ճաթելու աստիճան հոգին կանձկանայր, բանի մը կապուելու անկարող, ամէն բանէ զզուած, վերջապէս ինքզինք տուաւ օրուան քաղաքականութեան այսինքն սկսաւ քննադատել ինքնին Գաղղիոյ վիճակը։

(Մնացեալը յաջորդով

(*) Տե՛ս թիւ 1998

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

×× Զօրս օրերս՝ է Լօնտօնի Մամ. Ծրատինի մը, — Անգղիական լրագիրք կը պատմեն հետեւեալն : — Էմմի Վինդըր անուն այրի կին մը, որոյ ամուսինն ստորինակարգ պաշտօնեայ մ'էր ի Լոնտոն, կառավարութենէն սահմանեալ չնչին թոշակաւ մը կապրէր իւր չորս չափահաս աղջկանց հետ : Այս ընտանեաց կենցաղավարութիւնը կարի յոյժ վշտալի էր : Աղջիկներն՝ որոց չորսն ալ գեղեցիկ էին, ձեռագործով կը զբաղէին : Անդրանիկն՝ որ մասնաւորապէս լաթ լուալով և չափիկի օձիք արդնելով (իւթիւ) կը շահէր, Սէլիմ անուն Մահմետականի մը ծանօթացաւ : Այս մարդն իմանալով աղջկան բնակավայրն, և սքանչանալով սոյն ընտանեաց մաքրութեան ու բարուց վրայ, այրի կինէն խնդրեց չորս աղջկանց ձեռքերն ի կնութիւն իւր : Աղջկունք իրենց մօր հետ խորհրդակցելով չկարացին մերժել զառաջարկութիւն մեծափարթամ օտարականին որ կը խոստանար զոքա՛նչն ալ միատեղ տանիլ իւր հայրենիքը : Սակայն որբոց և այրեաց վերատեսչութիւնը չհաւանեցաւ, և այրին ստիպեցաւ փաստաբանի յանձնել խնդիրն, ըսելով թէ յոյժ քստմնելի ոճիր մը կը գործէ ո՛վ որ կուզէ արգելք լինիլ իւր աղջկանց բաղդին :

×× Զաւակին սէրը առ մայրն : — Վերջերս Մանչեսթըրի մէջ Պրոմ անուն նկարիչ մը գեղեցիկ այրի կնոջ մը աղջկան հետ պիտի ամուսնանայր : 17 ամեայ հարսնցուն իւր սպիտակ շղարշէ զգեստուց մէջէն վտիտ, փոքրամարմին և անճահ կերեւէր, մինչդեռ նորա մայրը՝ կապտագոյն մետաքսէ զգեստով, վարդերով ու ադամանդներով զարդարեալ՝ յանկուցիչ փայլ մը ունէր : Ամէնոք սքանչանօք կը նայէին նմա, և փեսայացուն իսկ աչքը չէր զատեր զոքանչին վրայէն : Երբ հարսն ու փեսայն խորանին աստիճաններէն վեր պիտի ելնէին, նկարիչն ետին դառնալով ըսաւ, « Մա՛յր իմ, շատ երջանիկ պիտի լինիմ երբ հաճիք ձեր դստեր տեղը բռնել, և իմ կինս լինիլ : » Տիկինը զարմանօք հարցուց իւր աղջկան « կը սիրե՞ս զնա, » — « ո՛չ » պատասխանեց օրիորդն, յայնժամ այրի կինն ըսաւ հաստատութեամբ թէ « պատրաստ եմ : » Քահանայն սկսաւ ըսակի աղօթքն և 5 վայրկեան ետքը տիկին Պօնարտ կին եղաւ ա՛յն մարդուն, որոյ զոքանչը պիտի լինէր :

×× Կանանց միաբանական նոր ուխտ մը, որ հաստատուած է վերջերս ի Փարիզ ի ձեռն տիկին Վալսէյրի, նպատակ ունի զինուց գործածութեան վարժեցունել զգաղղիացի կանայս : Թուի թէ այս տիկինն անհեթեթ և այլանդակ մէկն է : Սա՛ էր որ « Մարդկութեան ծառայութիւն մ'ըրած լինելու համար, » Բազէնի պատուաստել տուաւ զանձնն : Այս կինն երդմնցուցած է իւր ուխտակիցներն, հիւսուած գուլպան՝ թղթի, և կերակուրի դգալն սուրի կամ րէվոլվէրի փոխարկել և զինավարժութեամբ պարապիլ : « Այն օրն, յորում կանայք գիտնան զէնք գործածել » կը գոչէ, « փրկուած է մարդկութիւնը : » Կը կարծէ թէ կինը պարտի ոչ միայն քաղաքակրթութիւն-կուզէ ըսել՝ ազատագրել — այլ և առնանալ՝ իւր ժամանակը դահլճին և զինուց կըրկէսին մէջ բաժնելով : Իւրաքանչիւր կին պարտի գիտնալ ոչ միայն րէվոլվէր, հրացան, սուր և թուր գործածել, այլ դաշոյն, կացին և համանման զէնք : Այն կինն՝ կըսէ, որ առնուազն վեց տղայ դիեցուցած է, պէտք է պատուեալ լինի շքանշանով, վասնզի երկրին բազմամարդութեան աշխատած է : Երբ ամէն դաղղիացուհիք վարժուին զինուց գործածութեան, Գաղղիա պիտի ունենայ փառաց և վերածնութեան օրն :

×× Հակաքրիստոնէական հալածանք յԱննամ և ի Թոնքին, յամին 1885 : Ի Փարիզ արտաքին քարոզչաց յատուկ կղերանոցը պաշտօնական հրատարակութեամբ կը յայտարարէ թէ յԱննամ և ի Թոնքին քրիստոնէութեան դէմ հալածմանց լուրերն չափազանցեալ չեն որպէս կարծեցին բազումք ի սկզբան : Արդարև այդ մէկ տարւոյ մէջ առաւել քրիստոնեայ սպանուած են, առաւել եկեղեցի, մատուռ և դպրոց քանդուած են քան ա՛յն տասն ամաց մէջ յորս պապական քարոզիչք այդ երկրաց մէջ մուտ գտած էին : 12 քահանայ, 60 քարոզիչք, 300 մայրապետ, և 30,000 աշխարհական սպանուած, 250 եկեղեցի կողոպտուած և այրուած, 2 կղերանոց, 40 դպրոց, 70 բնակարանք քարոզչաց, 17 որբանոց, 13 վանք, 1 տպարան և վերջապէս 55000 Քրիստոնէից տուներ հիմնայատակ եղած են :

×× Հանդէս Նոր Տարւոյ ի Պարսիկս : — Մեծաւ շքեղութեամբ կը կատարուի այս տօնն ի Պարսկաստան : Նոյն օրն ի թափոր կելնեն պարսիկք. կը կրեն դրօշակներ, ամաններ, խնկամաններ, կրակարաններ, որք խորհրդանշանք են հին արևապաշտութեան, և տարւոյն եղանակները նշանակող ամեն տեսակ առարկայներ : Ճոխ կերպով ծածկոյթներ կրող ձիեր, պատերազմիկ մարդիկ, տղայք, մերկ մարդիկ թափորին կը մասնակցին որ կապչեցնէ զճշմարիտ պարսիկս և որ ամբողջ Պարսկաստանի ժողովուրդը կը հրճուեցնէ : Արժանահաւատ ճանապարհորդ մը սապէս կը նկարագրէ : — « Նոր տարւոյ տօնը — քաղաքային միակ տօնը — մեծաւ շքով կտօնուի : Կանխաւ կը յայտարարուի ժողովրդեան թնդանօթի և հրացանի որոտմամբք այն տեղերն ուր թնդանօթ կայ : Աստղագէտք, ճոխաբար սեթևեթեալք, կերթան արքայական պալատը կամ տեղւոյն կառավարչին ապարանքը գիշերահաւասարէն մէկ կամ երկու ժամ առաջ, գիշերահաւասարին ժամն ու վայրկեանը դիտելու համար : Սոքա երբ նշան տան, թնդանօթք և հրացանք կարձակուին, և երաժշտական գործիքք, թմբուկք ու փողք օդը կթնդացնեն իրենց ձայներով : Թագաւորութեան բարձրաստիճան անձինք և հարուստք երգերով և ցնծութեամբք կանցընեն իրենց ժամանակն : Ի Սպահան, կառավարական պաշտօնատան դրան առջև տօնին ութ օրն ալ կը նուագեն, պարեր կը խաղան, խաղեր, կատակերգութիւններ կը ներկայացնեն, և իւրաքանչիւր ոք կուտայ արքային իւր ընծայն որ կըբաղկանայ գոհարեղէնէ, թանկագին քարերէ կամ ազնիւ կերպասներէ, կամ հոտաւէտ նիւթերէ, կամ հաղուագիւտ առարկայներէ, կամ ձիերէ, և կամ դրամէ՝ իւրաքանչիւրին պաշտօնին և հարստութեան համեմատ : Բազումք ոսկի կը նուիրեն, յայտարարելով թէ արքային արժանի ոսկիէ աւելի գեղեցիկ բան մը գըտած չեն : Նորին Վեհափառութեան կը նուիրեն սովորաբար 500է մինչև 4000 տուքադ : Գաւառաց մէջ պաշտօն վարող բարձրաստիճան անձինք ալ կը ղրկեն իրենց շնորհաւորական գիրերն ու ընծայներն . ոչ ոք սոյն նուիրատուութենէն զուրկ կը մնայ, և այս առթիւ ալ իրարու հետ կը մրցին և նախընթաց տարիներէն ա՛լ աւելի թանկագին ընծայներ տալու կելնեն, ա՛յնպէս որ արքային սոյն տօնին առթիւ մեծ հարստութիւն կընդունի և մէկ մասը պալատան տիկնանց և մարդոց նուիրելով կը վատնէ : Բարձրաստիճան անձինք ալ նոյն աւուր մնացեալ ժամերուն մէջ այցելուներ կընդունին և իրենց ստորադասեալներէն ընծաներ կառնուն, վասնզի յարևելս անփոփոխ սովորութիւն մ'է պզտիկը մեծին ընծայ տալ : Սոյն սովորութիւնն ի վաղեմի ժամանակցհետէ կայ, և հաւանականաբար՝ նահապետական կառավարութեան ժամանակներէ : Երբ պարսկաց հին թագաւորք դեղէ մը կանցնէին, իրենց կը նուիրուէին եղներ, պանիր, ցորեան : Արտաշէս Մնէմոն թագաւորն օր մը յանպատրաստից հանդիպելով Սէնէֆաս անուն մէկուն, և սա թագաւորին նուիրելու բան մը չունենալով ի պատրաստի, վազեց բերաւ ափին մէջ քիչ մը յստակ ջուր և սոյն պարգևն ուրախ և ուրախ հետ արտասանած ճառը շատ հաճելի եղաւ արքային : Պլուտարքոս և Ալիէն սոյն իշխանին համար մի ուրիշ դէպք կը պատմեն : Մէկխոթէս անուն մէկը նուիրեց նմա (արքային) չափազանց մեծութեամբ խնձոր մը . Մէկխոթէս առով ըսել ուզած էր թէ իրեն յանձնած բանները կրնայ արգասաւոր ընել, որով արքայն նմա տուաւ մեծ պաշտօն մը : Այս բան (նուիրատուութիւն) արևելցւոց մըտաց մէջ մեծ տեղ բռնած է և երբէք չէ փոխուած : Պարսիկք նոր տարւոյ տօնին առաջին օրերը, եթէ կրնան, իրենց բնակարանին մէջ ջերմեռանդութեամբ աղօթելով կանցունեն . արշալոյսին ամբողջ մարմիննին ջրոյ մէջ լոգանալով կմաքրուին, յետոյ կը հագնին նոր և բոլորովին մաքուր հագուստներ, և կիներէ հեռի կը կենան . սովորական և նաև ըստ պատշաճի աւուր աղօթքներ կընեն, Գուրան և այլ սուրբ գիրքեր կը կարդան . այս ամէնը կընեն ամբողջ տարին երջանիկ անցունելու նպատակաւ : Մի ուրիշ պարագայ նուիրական կընէ սոյն տօնն . այս առթիւ կը տօնեն նաև Ալիի՝ Մուհամմէտի յաջորդութեան յիշատակը : » Պարսիկք՝ որ Շիի են, կարծեն թէ գիշերահաւասարի օրն էր որ Մուհամմէտ խալիֆայութիւնն Ալիի յանձնեց . այս պատճառաւ բոլոր կրօնական տօներուն մէջ միայն այս տօնն է որ շարժական չէ՝ ըստ արեգակնային տարւոյ կարգադրեալ լինելուն պատճառաւ : Ապացուցեալ կերևի թէ նոր տարւոյ սոյն տօնն ի պարսիկս նախնի ժամանակներէ հետէ կայ : Ճեմշիտ թագաւորն, որ ըստ Պ. Վալի հաստատեալ կարծեաց յոյն պատմչաց Աքիմենէս ըսած թագաւորն է, առաջին անգամ կարգադրեց տումարն և հաստատեց Նէվրուզէ այսինքն նոր օրուան տօնը :

Բառագիտութիւն կամ ուղղագրութիւն եւ Հայերէն Քերականութիւն : — Դուրեան Արժանապատիւ Տէր Եղիշէ վարդապետի յօրինած սոյն դասագիրքն նախնական մասն է ԸՆԹԱՑՔ Ի ԳՐՈՑ ԲԱՐԲԱՌ դասական գործոյն որոյ Ա. և Բ. տարիներն լոյս տեսած են արդէն : Հեղինակն ջանացած է ըստ կարելւոյն դիւրուսոյց գործել հայերէն քերականութեան այս մասն, մանաւանդ այն ՕՐԻՆԱԿներով որք ոչ միայն պիտի օգնեն ուսանողաց բառագիտութեան վարժիլ, այլ և ընտելանալ յիմացումն պարզ գրաբառի : Կը գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով, ի գին $3^1/_2$ ղրուշ : 100ին 10 զեղչ՝ շատ գնողաց համար :

ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ : — Կարևոր և հետաքրքրական աշխատասիրութիւն մ'է, 250 երեսէ բաղկացեալ : Տպագրութիւն Արամեան, մաքուր թուղթի վերայ, վայելուչ կազմիւ . գինն է ղուրուշ 10 : Կը գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով ի Պոլիս, և առ Նալպանտեան՝ ի Բերա, Թընէլի դիմացը : — Կը փափաքիմք որ բազումք հաճին առնուլ վերծանել այս աշխատասիրութիւնն, յորմէ պիտի օգտին անշուշտ :

Այբբէ-Մեկնաբ : — Սոյն գործըն, որ կը բաղկանայ 400 երեսէ և կը պարունակէ 203 պատճէն գրութեանց առօրեայ կարևորագոյն գործառնութեանց, իւր տեսակին մէջ գրեթէ ամենէն հարուստ ու օրինակն կը համարուի, ըստ որում մեծ հոգ ու խընամք տարուած է նիւթերու ընտրութեան, շարադրութեան և օրինական կէտերուն : Կը գտնուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով ի գին 12 ղրուշ :

Էնդէքսէ Խաղօն : — Այս անունով վիպասանութիւն մը հրատարակիլ սկսած է հայատառ և թրքաբարբառ : Ամէն ամիս 8 երեսէ բաղկացեալ 16 թերթեր պիտի հրատարակուին : 16 թերթի բաժանորդագինն է Պօլսոյ համար՝ 5, իսկ գաւառաց համար 6 ղրուշ՝ Գաւառներէն բաժանորդագնոյ փոխարէն կընդունուի դրոշմաթուղթ ալ : Մէն մի թերթի գինն է 20 փարայ : Բաժանորդագրութեան տեղն է Պօլիս Զագմագճըլար փողոց Ցակոբեան Խան Թ. 11, Պաղտատլեան տպարանը : Լրագրավաճառաց միջոցաւ ալ բաժանորդ կընդունուի :

ՆԱԼՋԻԻ ՈՐԴԱՆՈՏՈՐ ԴԵՂԸ

Փայտոջիլ, լու, ոջիլ, ճանճ, մժեղ, մրջիւն, թրթուր և այլ այսպիսի որդեր ու ճճիներ կոտորող զօրաւոր դեղ մ'է : Մէկ քիլոյի գինն է 12 ֆրանք : Թղթատարութեան միջոցաւ՝ 100 կրամը 1 ֆրանք 95 սանդիմ : Ի Լիոն Գուր տ'Էրպուվիլ, Է. Նալճի. Թ. 71 : Թուրքիոյ համար Ղալաթիոյ մեծ փողոցը 35 թիւ դեղարանն է մթերավայր : Ի Գահիրէ Պ. Բէրօյի վաճառատունն, ի հրապարակի Թըղթատարութեան : 3–10

ԲԱՌԱՐԱՆ

Օսմանեան մէջլիսէ

Աշխատասիրեաց Միհրան Էֆէնտի Արիկեան . հրատարակուեցաւ ուխերորդ տետրն ալ :
Գին՝ 60 փարայ :

ՀԱՑՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԵՒ

ԱՂԹԱՄԱՐ ՈՒ ՍԻՍ

Գեր. Տ. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան գրած է Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ ընդհանրական հայրապետութեան, եւ Աղթամարայ ու Սսոյ կաթողիկոսութեանց հաստատութեան իրաւասութեան եւ պարտուց ու պաշտաման վրայ, պատմութեամբք՝ արձանագրութեամբք եւ հին ու նոր վաւերական պաշտօնագրովք հաստատելով զամենայն : Ընթերցողն լիուլի ծանօթութիւն կստանայ Հայաստանեայց Հայրապետութեան եւ Աղթամարայ ու Սսոյ անցեալ եւ ժամանակակից վիճակաց վրայ : Անշուշտ եմք, թէ մեծ կարեւորութիւն ու օգտակարութիւն ունի այս հրատարակութիւնը, մանաւանդ ներկայ ժամանակիս մէջ, յորում Սսոյ կաթողիկոսական խնդիրն կը յուզուի դեռ եւ Պալաճեանցի բարեփոխութեան վրայ կխօսուի : Գեր. Իզմիրլեան քաջ հետազօտած ու իմաստասիրած է զայս ամենայն, եւ լուսաւոր ծանօթութիւններ կընծայէ հետաքննին Հայոց : Գրքին սկիզբը դըրուած ցանկը աչքէ անցունողն պիտի տեսնէ, թէ ո՛րչափ նշանաւոր անցքեր նշանակեալ են խնամով, եւ քանի՛ նըւիրական ու մեծարելի է Հայկակ անհարստութեանց միակ մնացորդն եղող Հայրապետութիւնն : Կարժէ, որ ամեն Հայ ունենայ հատ մը . կարժէ որ ամեն Հայ թանգարանի մէջ գլխաւոր տեղ մը բռնէ այս Գիրքը :

Կգտնուի լրագրոյս Գրասենեակը, Պօլիս Պալըգ-բազար Նաֆիլէ-խան վերի յարկ Թիւ 16 . Պաղչէ-գափու Զըրավաճառ Թօդոս աղայի խանութը : Կը բաղկանայ 1300 երեսներէ :

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի եւ աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, ամեն ջղային տկարութեան ուժաթափութեան եւ տխրութեան համար . կը ջնջէ եւ անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը : Սրտի եւ երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մը ունի . արիւնը մաքրելով նորա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ եւ գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ որովայնի մէջ լցուած կազեր, գլխացաւեր կվանէ, մարսողութիւնը կչափաւորէ, եւ մարմինը մաքրելով բոլոր այն ազտեղութիւններէ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց ըսկըզբնապատճառ կըլլան, առողջ ուժեղ եւ բնական դիրքը կզգենու :

ONCUENT HOLLOWEY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒԼԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւն եւ վէրք բուժելոս մասին ունեցած պալսամական յատկութեանցը չհաւասարիր ըընաւ ուրիշ դեղ մը . հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շէրէքէնչէ), սրունից եւ ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին եւ կամ կլաւանան . օգտակար է նաեւ հարբուխի, հազի, սրտի բաբախման, մանաւանդ ճօգացւ (ճէլ) ըսուած հիւանդութեան : Իւր կազդուրիչ եւ զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (ուրբոմ) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ պատճառաւ որ ըլլայ կը դիմադրաւէ :

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տփի վրայ, որ կգտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, եւ մասնաւորապէս Պաղչէ-գափու Թաշ-խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը, թիւ 7, կը ծախուի :

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուին առ հեղինակն տօքթօր Հոլլոուէ ի Լոնտոն Օքսֆօրտ փողոց թիւ 533 :

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
Բիզա-փաշա խան Թիւ 3